

ISSN:2791-9617

somuncubaba

Dergisi'nin Ekidir.

Afile

MAYIS 2026
YIL: 32 - SAYI: 307

Fethin Manevî Mimari
Akşemseddin

Hafıza Mekânı:
Galata

Fetih ve Çağın
Fatihlerine

© Emine Büşra YÜKSEL

© H. İktil ABBASOĞLU

© Bengisu HAYAT

İstanbul

Bu şehri İstanbul ki varlığı cihan değer,
Bu şehrin ihtişamı gözle görmeye değer,
Dünyanın gör dediği, ülkemin göz bebeği.
Arz üstünde gerdanlık, var mı böyle bir değer,
Bu şehrin ihtişamı gözle görmeye değer.

İstanbul'un kalbinde medeniyet vurmakta,
Fatih'in kılıcında fethin mührü durmakta,
Böyle aziz İstanbul, böyle münevver şehir.
Yeryüzü ahalisi İstanbul'u sormakta,
Fatih'in kılıcında fethin mührü durmakta!

İstanbul kutlu şehir, İstanbul yalnız bizim,
Boğazın kıyısında köprüler dizim dizim,
Bir devrin hazinesi, Topkapı'da durmakta.
Gülhane sırtlarından yürüsem kalır izim,
Boğazın kıyısında köprüler dizim dizim.

Bu şehirde büyüdü şehzadeler, sultanlar,
Hane-i saadetten yürüdü padişahlar,
Bu şehir İstanbul'du, hanedandı bu şehir.
Neredeyse altı yüz yıl dünyaya kök saldılar,
Hane-i saadetten yürüdü padişahlar.

İstanbul, sevda şehir, adınla bin yaşa sen,
Dünyanın mirasında oturmuşsun başa sen,
Onca medeniyetten teşrif ettin ülkeme.
Adını yazdırmışsın silinmeyen taşta sen,
Dünyanın mirasında oturmuşsun başa sen.

Rabia BARIŞ

Bir Şehir, Bir Fetih, Bir Medeniyet: İstanbul

İstanbul... Sadece bir şehir değil, çağları kapatıp açan bir medeniyetin kalbidir. Asırlar boyunca nice peygamber müjdesine konu olan bu kutlu belde, nihayet Fatih Sultan Mehmet Han'ın azmi, inancı ve yüksek ferasetiyle fethedilerek İslâm'ın nuruyla aydınlanmıştır. 29 Mayıs 1453'te gerçekleşen İstanbul'un fethi, yalnızca bir zafer değil; aynı zamanda adaletin, ilmin ve hoşgörünün yeryüzüne yeniden ilanıdır.

Fatih Sultan Mehmet, sadece bir komutan değil; ilme âşık, maneviyata bağlı bir gönül insanıydı. Onun bu yönü, fethettiği şehri kuru bir zafer alanı olmaktan çıkarıp bir ilim, irfan ve hikmet merkezine dönüştürmüştür. Bu sebeple İstanbul, kısa sürede camileriyle, medreseleriyle, dergâhlarıyla bir ruh şehri hâline gelmiştir. Ayasofya'nın secdeyle buluşması, sadece taşların değil, gönüllerin de İslâm'la dirilişini simgelemiştir.

İstanbul'un manevî mimarları arasında Akşemseddin Hazretleri gibi büyük zatlar yer alır. Fetihle sadece kılıçların değil, duaların da payı vardır. Bu şehir, gönül erlerinin nefesiyle yoğrulmuş; her köşesi ayrı bir hikmet, her sokağı ayrı bir hatırayla bezenmiştir. Eyüp Sultan Camii ve çevresi, sahabe kokusunu bugüne taşıyan en müstesna mekânlardan biridir.

Bugün bizlere düşen ise bu kutlu mirası sadece anlatmak değil, yaşamaktır. Aileler olarak çocuklarımıza İstanbul'un sadece tarihî güzelliklerini değil; onun ruhunu, edebini, vakur duruşunu da aktarmalıyız. Çünkü İstanbul, taş ve topraktan ibaret değildir; o, bir medeniyet tasavvurunun, bir iman ve ahlak davasının canlı şahididir.

Ayrıca İstanbul'un fethi bizlere, bir şehrin gerçek değerinin sadece surlarında ya da saraylarında değil; o şehirde yaşanan ahlakta, merhamette ve kardeşlikte saklı olduğunu öğretir. Fatih Sultan Mehmet Han'ın "önce gönülleri fethetme" anlayışı, bugün aile hayatımızda da bizlere ışık tutmalıdır. Evlerimizi sevgiyle, çocuklarımızın kalplerini güzel ahlakla imar ettiğimizde; aslında bizler de küçük birer İstanbul inşa etmiş oluruz. Çünkü gerçek fetih, kalplerde kurulan ve nesilden nesile aktarılan o manevî köprüdür.

Bu vesileyle, fetihle birlikte gönüllere yerleşen o büyük hakikati yeniden hatırlayalım: Bir şehri fethetmek, aslında gönülleri kazanmaktır. İstanbul'un fethi de işte bu yüzden ebedidir; çünkü o, kalplerde yaşamaya devam etmektedir.

somuncubaba
Dergisi'nin Eki'dir.
ISSN: 2791-9617

Aile

MAYIS 2026 / YIL: 32 – SAYI: 307
Somuncu Baba Dergisi'nin Ücretsiz Eki'dir.

İmtiyaz Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Kemal DEMİR

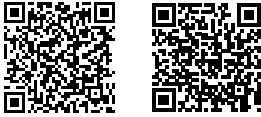
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
M. Hulûsi ERDEMİR

Yayın Editörleri
Hulûsi KESKİNTEPE
Ayhan İŞÇEN

Yayın Kurulu
Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK, Prof. Dr. Ali YILMAZ
Prof. Dr. Sebahat DENİZ, Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ
Prof. Dr. Abdullah KAHRAMAN,
Prof. Dr. Ali AKPINAR

Grafik Tasarım ve Uygulama
Es- Seyyid Osman Hulûsi Efendi Vakfı

Dergimizi, Web Sayfamız ve Mobil
Uygulamalarımız Üzerinden Okuyabilirsiniz:

Basım-Yayım-Dağıtım-Pazarlama
Çamlıca Basın Yayın Eğitim Sağlık Turizm
İnşaat San. ve Ticaret A. Ş
Zaviye Mah. Hulûsi Efendi Cad.
No: 41 44700 Darende / MALATYA
Tel: (422) 615 15 00

04

► Sümeyye Büşra YILDIZ
İstanbul'un Fethinin
Manevî Mimarı
Akşemseddin Hazretleri

10

► Bengisu HAYAT
Fetih ve Çağın Fatihleri

Peygamber Efendimiz'in
Müsamaha Dünyası

► Sema KORKMAZ

Cânım İstanbul

► Nilüfer Zontul AKTAŞ

08

14

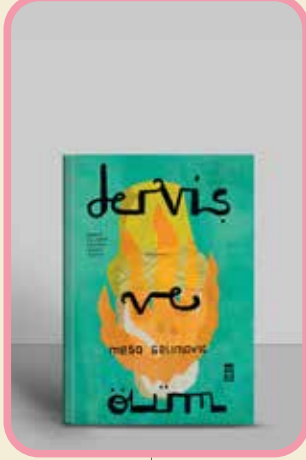
18

⦿ Ayşe Gül PINAR
Kullar Ödeyemez

24

⦿ Sait ÖZER
Derviş ve Ölüm

28

⦿ M. Emin KARABACAK
Çocukların Hayatına Müdahale
Ne Getirir Ne Götürür?

Fethin Manevî Mimarı
Akşemseddin
⦿ Emine Büşra YÜKSEL

20

Gönül Gönül Ayık Ol

⦿ Raziye SAĞLAM

26

Sarayın Kalbindeki Taş:
Kaşıkçı Elması

⦿ Gülşen CANPOLAT

32

İSTANBUL'UN FETHİNİN MANEVÎ MİMARİ AKŞEMSEDDİN HAZRETLERİ

► Sümeyye Büşra YILDIZ

“İstanbul’un surlarını dua ve azimle yıkan iradenin arkasındaki isim olan Akşemseddin Hazretleri, hem ruhun şifasını hem de tıbbın sırlarını keşfederek tarihin akışına yön vermiştir.”

İstanbul'un fethi denilince kılıç ve kalkanın ötesinde, bu büyük zaferin manevî dünyasını inşa eden Akşemseddin Hazretleri sadece bir "hoca" değil, aynı zamanda bir tıp dehası, âlim ve mutasavvıftır.

İstanbul'un fethi, sadece askerî bir stratejinin değil, aynı zamanda asırlar boyu süregelen bir ülkünün tezahürüdür. Bu ülkünün genç bir padişahın zihninde ete kemiğe bürünmesini sağlayan en önemli şahsiyet ise -şüphesiz- Akşemseddin Hazretleri'dir. O, hem zahir/görünen hem de batın/manevî ilimlerde zirveye ulaşmış bir "zülcenahayn/çift kanatlı" âlimdir.

Asıl adı Şemseddin Muhammed bin Hamza olan büyük veli, 1389 (veya 1390) yılında Şam'da dünyaya geldi. Soyu, Hz. Ebu Bekir Efendimiz'e dayanmaktadır. Henüz küçük bir çocukken babası Şeyh Hamza ile birlikte Anadolu'ya, Amasya'nın Kavak ilçesine göç etti.

Akşemseddin, eğitimine babasından ders alarak başladı. Kısa sürede Kur'an-ı Kerim'i hıfzeden genç Muhammed, ardından dönemin medreselerinde fıkıh, tefsir, hadis, matematik ve astronomi gibi alanlarda uzmanlaştı.

Henüz 25 yaşındayken Osmancık Medresesi'ne müderris tayin edildi. Ancak içindeki manevî boşluğu doldurmak için tasavvufa yöneldi. Akşemseddin'in hayatındaki en büyük dönüm noktası, Ankara'da bulunan Hacı Bayram-ı Veli'ye intisap etmesidir. Başlangıçta bazı tereddütler yaşasa da rüyasında gördüğü bir işaret üzerine Ankara'ya gitmiş ve mürşidinin manevî terbiyesine girmiştir. Hacı Bayram-ı Veli'nin yanında kısa sürede parla-

"Batı dünyasından asırlar önce 'mikrop' kavramını tanımlayan Akşemseddin, sadece bir derviş değil; bir çağın kapanıp yenisinin açılmasında Fatih'in en büyük sığınağı ve rehberi olmuştur."

yan Şemseddin, saçının ve sakalının beyazlığı veya yüzündeki nur sebebiyle bizzat hocası tarafından "Akşemseddin" lakabıyla anılmaya başlandı. Hocası, onun için "Zeki biridir, bende ne varsa hepsini alıp götürdü." diyerek onun kabiliyetini tescil etmiştir.

Tıp ve Bilim Dünyasındaki Yeri: Mikrobu bulan âlimdir. Akşemseddin'i sadece bir derviş olarak tanımlamak büyük bir eksiklik olur. O, aynı zamanda döneminin en büyük tıp âlimlerinden biridir. Batı dünyasında Pastör'ün mikrop teorisinden yaklaşık 400 yıl önce, Akşemseddin ünlü eseri Maddetül-Hayat'ta (Hayat Maddesi) şu çarpıcı tespiti yapmıştır: "Hastalıkların insanlarda birer birer ortaya çıktığını sanmak hatadır. Hastalıklar insandan insana, gözle görülmeyecek kadar küçük tohumlar vasıtasıyla geçer." Bu ifade, modern tıbbın temeli olan mikrobiyolojinin ilk tanımı olarak kabul edilir. Ayrıca kanser tedavisinden bitkisel ilaçların hazırlanmasına kadar pek çok alanda çalışmalar yapmıştır. Akşemseddin, Hacı Bayram-ı Veli'nin Sultan II. Murad'a verdiği, "İstanbul'un fethini ne sen görürsün ne de ben. Onu şu çocuk (Mehmed) ile bizim köse (Akşemseddin) görür." müjdesinin şahididir. Bu sebeple II. Mehmed'in (Fatih) yetişmesinde bizzat görev almış, ona fetih ruhunu aşılamiştir. Kuşatmanın en kritik anlarında, ordunun ve Sultan'ın ma-

neviyatı sarsıldığında Akşemseddin devreye girmiştir. Donanmanın yakılması ve kuşatmanın uzaması üzerine ümitsizliğe düşen devlet adamlarına rağmen o, kararlılığını korumuştur.

Fatih'e yazdığı mektuplarla onu teşvik etmiş, dualarıyla ordunun direncini artırmıştır. Fethin ardından Ayasofya Camii'nde kılınan ilk cuma namazında hutbeyi o okumuş ve fethin nişanesi olan Ebu Eyyüb el-Ensârî'nin (Eyüp Sultan) kabrini kerametle keşfederek bugünkü Eyüp semtinin manevî merkez olmasını sağlamıştır.

İstanbul'un fethinden sonra Fatih Sultan Mehmed, hocasının elini öpmek ve yanında kalmasını istemek için ona büyük ilgi göstermiştir. Ancak Akşemseddin, "Padişahın yanımızda çok kalması, nefsinin gurura kapılmasına sebep olabilir." düşüncesiyle ve devlet işlerine karışmamak adına sessizce Bolu'nun Göynük ilçesine çekilmiştir. 1459 yılında Göynük'te vefat eden Akşemseddin Hazretleri, arkasında birçok eser ve fethin ruhunu bırakmıştır. Allah'ım rahmet eylesin. Ruhu şâd, mekânı cennet, makamı âlî olsun. Âmin...

YAŞLILIK LEKELERİ İÇİN DOĞAL KÜRLER

▶ Nesibe AYDIN

Yaşlılık lekeleri (lentigo) 45-50 yaşlarında görülmeye başlar. Lentigo, derinin renk bozukluğu rahatsızlığıdır. Yaşlılık lekeleri bazı durumlarda keratoza dönüşerek, pul pul ince bir tabakayla kaplanabilir. Yaşlılık lekelerinin aksine keratozlar zamanla cilt kanserine dönüşebilir. Bu nedenle dermatoloğa gidilmesi gerekir. Güneş ışığından korunmak yaşlılık lekelerinin artışına karşı bir önlem oluşturur. Alkol ve tütün kullanımı yaşlılık lekelerinin artışında etkindir. Lentigolar, fiziksel, kimyasal veya mekanik olarak uzaklaştırılabilmektedir. Böyle bir işlemin yapılabilmesi için bir uzman hekim tarafından mutlaka yaşlılık lekesinin melanom olmadığı teşhis edilmelidir. Yaşlılık lekelerine karşı iki ayrı kür önerilebilir. Her iki kür de birbirinden tamamen farklı olup kişiye göre biri diğerinden daha etkili olabilmektedir. Aynı anda iki farklı kür uygulanmaz.

Yaşlılık lekelerine (lentigo) şikâyetlerine karşı yardımcı ve destekleyici olarak önerilmektedir.

Soya fasulyesi Kürü

Kaynamakta olan yaklaşık iki bardak klor-suz suyun içerisine altı yemek kaşığı soya fasulyesi ilave ediniz. Kısık ateşte ağzı kapalı olarak en az yirmi dakika kaynatınız. Kaynatma esnasında su çok azalırsa bir miktar su ilave edebilirsiniz. Kullanılacak olan miktar bir kahve fincanı haşlama suyudur. Yirmi dakika sonuna doğru soya fasulyesinin haşlama

suyunun bir miktar kırmızı renge dönüşmesi gerekir. Eğer henüz kırmızı renge dönüşmemişse -biliniz ki- yeteri kadar kaynatılmamış demektir. Hafif kırmızı renge dönüştükten sonra suyunu süzüp ayırınız. İlyınca yaşlılık lekeleri üzerine pamukla etki ettiriniz. Haşlama suyuyla ıslatılmış pamuğu, yaşlılık lekelerinin üzerine kurdukça üç-dört kez etki ettiriniz. Her defasında taze olarak hazırlanması gerekir. Bu kürü haftada üç kez bir ay boyunca uygulamak yeterli olacaktır.

Limon- Sirke Kürü

Bir tatlı kaşığı taze sıkılmış limon suyuyla bir tatlı kaşığı sirkeyi kahve fincanı içerisinde karıştırınız ve karışımı beş dakika bekletiniz. Daha sonra yaşlılık lekeleri üzerine pamukla etki ettiriniz. Her defasında taze olarak hazırlanması gerekir. Bu kür bir ay boyunca haftada üç kez uygulanır.

Uyarı

Tüm bu kürler kullanılırken dikkat edilmesi gereken en önemli husus; bitkinin raf ömrüdür. İkincisi, bitkinin doğru zamanda toplanmış olmasıdır. Üçüncüsü ise bitkinin nasıl kurutulmuş olduğudur. Her bitkinin özelliğine göre kurutulmuş olması gerekir. Bazı bitkilerin gölgede, bazılarının güneşte, bazılarının ise karanlıkta kurutulması gerekir. En önemlisi ise kullanacağınız bitkinin mutlak surette doğru tür olmasıdır. Eğer doğru bitki türü değil ise kürün etkisini büyük oranda azaltmaktadır.

PEYGAMBER EFENDİMİZ'İN MÜSAMAHA DÜNYASI

▶ Sema KORKMAZ

“En zor anlarda bile tebessümünü ve nezaketini kaybetmeyen Allah Rasûlü, hatayı şahsın yüzüne vurmak yerine genel bir dille düzelterek gönülleri kırmadan kazanmanın yolunu göstermiştir.”

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), müsamahakâr bir büyük gönle malikti. O'nun adı Cenâb-ı Allah tarafından "çok acıyan, çok şefkatli" manasına gelen kelimelerle beraber yazıldı. Hz. Aişe (r.a.) şöyle diyor: "Rasûlullah (s.a.v.), çirkin sözler söylemezdi. Hayâ, terbiye ve nezakete aykırı hiçbir davranışta bulunmazdı. Çarşı ve pazarlarda yüksek sesle konuşup gürültü çıkarmazdı, kötülüğe kötülükle karşılık vermezdi; affeder, bağışlardı."

Yine Hz. Aişe (r.a.) şöyle diyor: "Rasûlullah (s.a.v.), iki şey arasında muhayyer kılınmı -günah olmadığı müddetçe- O muhakkak kolay olanını alırdı. Eğer günahı gerektiren bir şey olursa kendisi ondan halkın en uzak bulunanı olurdu. Rasûlullah (s.a.v.), Aziz ve Celil olan Allah'a karşı hürmetsizlik hâli olması müstesna, kendisi için kin tutup öç almamıştır."Abdullah b. Ömer (r.a.) şöyle der: "Hz. Peygamber (s.a.v.), fiil ve hareketlerinde taşkınlık yapacak seciyede değildi. Taşkınlık da yapmış değildir."

Hz. Aişe (r.a.) anlatır: "Rasûlullah (s.a.v.), Allah yolunda cihad etmesi hâli müstesna, hiçbir şeye; ne bir kadına ne de bir hizmetçiye asla eliyle vurmamıştır. Hiçbir kimse O'ndan (söz ve davranış olarak) asla herhangi bir eziyet ve zarar görmemiştir. Nerede kaldı ki Peygamber (s.a.v.) kendi arkadaşı için intikam duyguları beslemiş olsun. Meğerki Allah'ın haramlarına karşı hürmetsizlik edilmiş olsun, işte bu takdirde Aziz ve Celil olan Allah için öfkelenir, öç alır." "

Kadı Beyzavî bu konuyu şöyle açıklıyor: "Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yumuşak huylu, sabırlı ve hakka riayetkâr olduğu anlaşılıyor. Eğer Allah hakkını ve insanların hakkını yerine getirmeseydi bu, zelillik ve horluk olurdu. Nefsi için intikam alsaydı sabırsız sayılırdı. Peygamberimiz (s.a.v.) iki aşırı uçtan sıyrıl-

"Kötülüğe iyilikle karşılık veren, şahsi hiçbir meselede intikam gütmeyen Peygamber Efendimiz (s.a.v.), insan incitmemeyi hayatının merkezine koyarak tüm insanlığa eşsiz bir edep mirası bırakmıştır."

mış, sabır ve hakkaniyeti en olumlu, en mutedil şekilde benimsemiştir."

Enes b. Mâlik (r.a.): "Rasûlullah (s.a.v.) sövücü, lânet edici, çirkin söz söyleyici değildi." diyor. Yine Hz. Enes (r.a.) şöyle nakleder: "Rasûlullah (s.a.v.) ile giderken bir bedevî Hz. Peygamber (s.a.v.)'in cübbesinden öylesine sert çekti ki boynuna baktığımda tırmandığını gördüm. Bedevî: 'Ey Muhammed! Yanında bulunan Allah'ın malından bana bir miktar verilmesini emret!' dedi."

Rasûlullah (s.a.v.) döndü, güldü ve sonra ona bir şey verilmesini emretti."

Hz. Enes (r.a.)'in naklettiğine göre Rasûl-i Ekrem Hazretleri (s.a.v.), "Bir kimsenin üzüleceği bir şeyi yüzüne karşı söylemez ve hiçbir kimsenin aybını yüzüne vurmazdı." Peygamberimiz (s.a.v.), yasaklanması ve terk edilmesi gereken şeyleri umumî olarak söylediler ki o hatayı yapan kişi şahsına söylenmiş gibi incinmesin! Her işareti bir emir telâkki edilen Hz. Peygamber (s.a.v.), buna rağmen ümmetinin incinmemesi için azamî titizliği gösteriyordu.

Peygamberimiz (s.a.v.), adamın birinin üstündeki ağır bir kokunun herkesi rahatsız ettiğini gördü, üstelik göze batan sarı bir renge vardı. Adam kalkıp gidinceye kadar bir şey söylemedi, yüzüne vurmazdı. Kalkıp gittikten sonra orada bulunanlara: "Bu kişiye yumuşak bir yolla söylemeniz de bir daha bu rahatsız edici sarı renkli kokuyu kullanmasa!" dedi.

FETİH VE ÇAĞIN FATİHLERİNE

▶ Bengisu HAYAT

“Fatih”i model alan, özgüveni yüksek ve idealleri uğruna ‘demir surları mum gibi eritecek’ bir iradeye sahip gençler, bizi yeniden tarihin özlenen zirvelerine taşıyacaktır.”

Mazideki kudretimiz, hatıra olarak da yaşasa, ayakta durmamızı mümkün kılmıştır.” (Cemil Meriç)

İstanbul’un fethi, tarihin akışını değiştiren, tüm zamanların en büyük hadiselerinden biri şüphesiz. Üzerinden asırlar geçse de anlam ve önemini hiç kaybetmedi.

Fatih, bu büyük ve kutlu fethiyle, önce çağına sonra da tarihe tuğrasını bastı.

Ne mutlu, o övülmüş komutana ve mübarek ordusuna!

Ne büyük bahtiyarlık, öyle bir ataya ve şanlı tarihe sahip olan bizlere!

Neydi, fethin ve Fatih olmanın sırları?

Fatih’in sırrını kuvvetli imanında, halis ihlâsında, demirden farksız azminde ve hedefine kilitlenmiş kararlılık ve iradesinde aramak gerek. Ona ait şu çerçevelik sözün ezberi zihinlerde her daim taze tutulmalı, azim ve inancımızı küheylanlaştırmalı:

“Eğer o kalenin benim elimle fethedilmesi nasip olacaksa, burç ve kale duvarı taştan topraktan değil de demirden bile olsa, mum gibi eritip yumuşak eylerim!”

Fatih, önce kendini keşfedip iç âlemini fethetti. Sonra da dış fethi gerçekleştirdi. Önce maddî ve manevî gelişimini tamamladı. İlimin, maneviyat, askerlik ve idareciliğin zirvelerine tırmandı. Sonra da zamanı, mekânı ve tarihi fethetti. Unutmayalım ki hiçbir büyük icraat, gaye ve başarı, iç fetih tamamlanmadan gerçekleştirilemez. Fatih, çağının fatihiydi; çağını fethetti. Bugün de çağını fethedecek yeni Fatihlere ihtiyacımız var.

Fatih ruhunu, çağını fethedecek yeni Fa-

“İstanbul’un fethi sadece surların yıkılması değil; iman, ilim ve azimle yoğrulmuş bir ruhun çağına vurduğu silinmez bir mühüredür.”

tihlere aktarma zorunluluğu, üzerimizde ağır bir mesuliyettir. Fatih’in o muazzam imanını, ihlâs ve azmini günümüz insanına, bilhassa da gençliğe aşılama ödevi... Onu, Fatih yapan hasletleri ve davasının fatihi yapan idealleri, Fatih gibi yüksek iman, terbiye, ideal, ufuk, vizyon ve gaye sahibi kılma gereği...

Bir model şahsiyet olarak Fatih’in izinden giden, tarih yazan icraatlarından ilham ve cesaret alan, Fatih gibi büyük düşünen, büyük fikirler ve projeler üreten, ulvi hedefler ve ideallerin insanı olan şuurlu, mukaddesatçı, cesur, yenilikçi, hamleci ve özgüveni yüksek nesiller yetiştirirsek onlar da bir gün mutlaka çağlarının Fatihleri olacak ve bizi, yeniden yeryüzünde hak ettiğimiz ve özlediğimiz ideal konuma yükselteceklerdir!

İnşallah!..

HAFIZA MEKÂNI: GALATA

▶ H. İKİL ABBASOĞLU

“Galata Kulesi, sadece taş ve harçtan bir yapı değil; Bizans’tan bugüne ticaretin, tarihin ve edebiyatın kesiştiği çok katmanlı bir hafıza mekânıdır.”

İstanbul'un silüetine uzaktan bakan herkesin gözünde aynı çizgi belirir: bir yükseliş, bir duruş, bir tanıklık hâli. Bu çizgi, yüzyılların içinden süzülerek bugüne gelen Galata Kulesi'dir. Fakat bu kuleyi yalnızca taş ve harçtan ibaret bir yapı olarak görmek, İstanbul'u yalnızca bir şehir sanmak kadar eksik kalır. Çünkü Galata hem bir mekân hem tarihsel bir iz hem de edebî bir çağrışım alanıdır.

"Galata" kelimesinin kökenine indiğimizde, en yaygın kabul gören görüşe göre, bu kelime Yunanca "gala" (süt) kelimesiyle ilişkilendirilir. Bu adlandırmanın bölgede bir zamanlar sütçülük yapan topluluklardan geldiği söylenir. Başka bir görüş ise kelimenin "Galatai"den yani Kelt kökenli Galatlar'dan türediğini öne sürer. Her iki ihtimal de dikkat çekicidir: biri gündelik hayatın sade bir unsuru olan "süt"e, diğeri ise göç ve yerleşim tarihine işaret eder. Bu iki anlam arasında gidip gelen kelime, aslında Galata'nın kendisi gibi çok katmanlıdır.

Kelimenin ilk kullanımlarına Bizans döneminde rastlanır. O dönemde bölge, ticaretin ve yabancı kolonilerin yoğunlaştığı bir alan olarak öne çıkar. Özellikle Cenevizlilerin burada kurduğu koloni, Galata'yı İstanbul'un "öteki yüzü" hâline getirir. Bu "öteki", zamanla İstanbul'un ayrılmaz bir parçasına dönüşür. Galata Kulesi de bu dönüşümün en somut simgelerinden biri olarak yükselir.

Ahmet Hamdi Tanpınar İstanbul'u zamanın içinden okurken Galata'yı bir "hafıza mekânı" olarak görür. Onun eserlerinde şehir, sürekli değişen ama aynı zamanda kendini koruyan bir organizma gibidir. Galata Kulesi, bu organizmanın sabit noktalarından biridir. Tanpınar'ın "Ne içindeyim zamanın/ Ne de büsbütün dışında" dizeleri, sanki Galata'nın ruhunu anlatır. Kule, zamanın için-

"Adı ister 'süt'ten ister kadim halklardan gelsin; Galata, Tanpınar'ın melankolisi ile Orhan Veli'nin sıradanlığı arasında uzanan, İstanbul'un hem içinde hem de dışındaki o eşsiz ruh hâlidir."

dedir; çünkü yüzyıllardır ayaktadır. Ama aynı zamanda zamanın dışındadır; çünkü her dönemi aşarak bugüne ulaşmıştır.

Orhan Veli'nin şiirlerinde ise Galata daha gündelik, daha halktan bir yer olarak karşımıza çıkar. Onun İstanbul'u, büyük anlatıların değil, küçük anların şehridir. Galata sokaklarında yürüyen insanlar, balık tutanlar, vapur bekleyenler... Bu sıradanlık içinde Galata Kulesi, bir an için başınızı kaldırdığınızda gördüğünüz bir tanıdık gibidir. Ne tamamen yabancı ne de bütünüyle sıradan.

Edebî olarak düşünüldüğünde "Galata", bir çağrışımlar zinciri oluşturur: yükseklik, bakış, sınır, geçiş, hafıza. Bu kelimeyi duyduğumuzda yalnızca bir yer adı değil, aynı zamanda bir ruh hâli de belirir. Biraz melankoli, biraz merak, biraz da geçmişe duyulan özlem.

Bugün Galata Kulesi'nin etrafında dolaşan kalabalıklara baktığımızda bu çok katmanlı anlamların hâlâ canlı olduğunu görürüz. Turistlerin fotoğraf çektiği, gençlerin buluştuğu, sokak müzisyenlerinin şarkı söylediği bu alan, aslında yüzyıllardır süren bir hikâyenin güncel sahnesidir. Galata, hâlâ bir geçiş noktasıdır; ama artık yalnızca coğrafi değil, kültürel ve duygusal bir geçiş.

CÂNİM İSTANBUL...

▶ Nilüfer Zontul AKTAŞ

“İstanbul, sadece iki kıtayı bağlayan bir köprü değil; her taşına bir imparatorluğun nefesi, her dalgasına bir şairin mısrası sinmiş devasa bir hafıza mozağıdır.”

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı

Önce hafiften bir rüzgâr esiyor;

Yavaş yavaş sallanıyor

Yapraklar, ağaçlarda;

Uzaklarda, çok uzaklarda,

Sucuların hiç durmayan çingirakları

diye devam eder Orhan Veli. Bir şehirden fazlasıdır İstanbul. İstanbul'u gözleri kapalı düşünen şair, oradaki ruhu içine çektiği gibi, okuyucuyu da o dünyanın içine çeker.

Zamanın kalbi, medeniyetlerin nabızı, insanlığın hafızasında atmaya devam eden yorulmaz bir yürektir o...

İstanbul yalnızca Asya ile Avrupa arasında uzanan bir köprü değildir. Düşüncelerin, inançların, sanatın ve insan hikâyelerinin iç içe geçtiği büyük bir geçittir. Boğaziçi'nden geçen her damla, yüzyılların içinden süzülür; her dalga bir medeniyetin ayak izini taşır.

Bu şehir, tarih boyunca sıradan olmayı reddetti. Roma'dan Bizans'a, Bizans'tan Osmanlı'ya uzanan o uzun yürüyüşte sadece bir başkent değil, bir ruh oldu. İmparatorluklar değişti ama İstanbul'un o özgün bakışı kalplerden hiç silinmedi. Yön veren, gönülce konuşan bir şehirdi.

Tek renkten ibaret değildir İstanbul, bir mozaiktir. İnançlar burada yan yana durur. Nice ülkenin şehrin insanı...

Ve bu şehrin taşları sessiz değildir. Bir sokaktan geçerken bir çağın içinden yürürsün. Bir duvara dokunduğunda bir padişahın zaferi, bir tüccarın alın teri, bir şairin mısraları siner avucuna.

“Ayasofya'nın ihtişamından Galata'nın şahitliğine uzanan bu kutlu şehir, geçmişin bitmediği, sadece biçim değiştirerek her sokakta yeniden yaşandığı canlı bir metindir.”

Burada zaman çizgi değil, katmandır. Geçmiş geçmez, sadece biçim değiştirir.

İstanbul'un ruhu en çok göğe açılan kubbelerinde, minarelerinde hissedilir.

Ayasofya...

Bir mabedin ötesinde, çağların susarak anlattığı bir hakikat gibidir. Duvarlarında imparatorlukların nefesi, kubbesinde insanın hayreti vardır. Bazı yerler anlatılmaz, sadece hissedilir. Hemen karşısında yükselen Sultan Ahmet Camii... Zarafetin secdeye durmuş hâli. Çinilerle işlenmiş duvarları, insanın içindeki dağınıklığı toplar. Orada zaman yavaşlar, kalp kendi ritmini hatırlar. Çıkmaz istemezsiniz içinden.

Süleymaniye Camii bambaşka bir ihtişam, bir bilgelik taşır. Eyüp Sultan Camii derin, içten bir sessizlikle sarar insanı. Fatih Camii ise bir başlangıcın, bir dirilişin yankısıdır.

Bu camiler hafızadır. Her kubbe bir anlam, her minare bir yöneliştir.

İstanbul sadece göğe bakmaz, siz ona yakın oldukça içinize içinize iner.

Topkapı Sarayı'ndaki sanat, zarafetin didir. İnce işçilikte sabır, minyatürde zaman, tezhipte sessiz bir güzellik gizlidir.

İstanbul, geçmişin izlerini geleceğe taşır.

Müzeler kültürel sentezlere yol verir. Köprüleri yol verir, birleştirir.

Bu şehirde sanat, ilim, doğa duvarlardan, sokaklardan taşar. Bir ney sesi rüzgâra karışır, bir martı çıığı ritme dönüşür. İstanbul'da baktığın her şey, hayatın özünden kesit taşır.

Ve deniz...

Şehrin sıra dışı sırdaşı.

Boğaz'ın sularında sabah sisine karışan vapurlar, akşam güneşinde altına dönen dalgalar...

Deniz burada sadece manzara değil, bir içsel tefekkürdür. İnsan bakarken kendini bulur, dalgaların arasında içini dinler.

Yukarıdan bakan Galata Kulesi...

Zamanın nöbetçisi gibidir. Nice insan görmüş, nice anılara şahit olmuştur. Her ba-

kışta başka bir hikâye anlatır. İstanbul tepeden bakıldığında karmaşıklığın değil, derinliğin şehridir.

Sahip olduğu güzellikler, tek bir cümlede birleşir.

İstanbul; göğe uzanan kubbeleriyle, suya yaslanan kıyılarıyla, geçmiş taşıyan taşları ve bugünü anlatan sesiyle yaşayan bir metindir.

Okunur.

Dinlenir.

Hissedilir.

İstanbul; dünyada kutlu bir şehir, onu gören insanların içine yazılan ve bitmeyen bir cümle, göremeyenlerin arzusudur.

Cânım İstanbul, seni fetheden asker ne güzel asker, seni fetheden komutan ne güzel komutan. Vesselam...

YOLUMUZ

Nehirler denize akar,
Beklesin bizi denizler.
Geliyoruz katar katar,
Sonsuz yolcusuyuz bizler.

Nehir akar, deniz taşmaz,
Doğru yoldan giden şaşmaz.
İyi kötüyle anlaşmaz,
Bozulur mu asil özler?

Anadolu Türk'üm benim,
Yükselmektir ülküm benim,
Yüreğimde erkim benim.
Yorgunluk bilmez bu dizler.

Tarih boyu koşmadık mı?
Karlı dağlar aşmadık mı?
Düşmanla savaşmadık mı?
Gönül şimdi zafer özler.

Çalışanın alını aktır,
Gölgesi ak, izi pâktır,
Eğrilik bize yasaktır,
Aslına delildir izler.

Yiğit, doğru bize gelsin,
Hâinler hep dize gelsin,
Doğru fikir söze gelsin,
Çığır açar doğru sözler.

İsmail Adil ŞAHİN

KULLAR ÖDEYEMEZ

▶ Ayşe Gül PINAR

“Bir berberin ücretli müşterisini bekletip ‘Allah rızası’ diyeni öne almasıyla başlayan bu hikâye, samimiyetin ve karşılıksız vermenin kalplerde bıraktığı silinmez izi hatırlatıyor.”

Bazı iyilikler vardır ki üzerinden onca yıl, onca mevsim geçse de kokusu hiç eksilmez; aksine zaman geçtikçe kalbin en mahrem yerinde daha da güzelleşir. İyiliğin değeri, verilenin miktarında değil, onu veren gönlün o işe kattığı “Allah rızası” mayasındadır.

Evliyadan bir zat, bir gün talebelerinin ısrarı üzerine derin bir iç çekte ve dedi ki; “Bana en çok tesir eden bir hâdiseyi soruyorsunuz ya... İşte o, hâlâ kalbimin en mahrem yerinde durur.”

“Bir gün Mekke-i Mükerrreme’deydim. Yanımda taşıdığım altın kesemi kaybetmiş, yapayalnız ve parasız kalmıştım. Basra’dan gelecek parayı bekliyordum ama günler geçiyor, haber gelmiyordu. Saçım sakalım uzamış, hâlim perişan olmuştu. Aynaya bakmaya bile utanır hâle gelmiştim. Sokaklarda dolaşırken küçük bir berber dükkânı gördüm. İçimde bir mahcubiyet ama gönlümde bir umut... İçeri girdim. Berber, bir adamı tıraş ediyordu. Usulca yaklaştım ve dedim ki;

- Kardeşim! Paramı kaybettim. Hiçbir şeyim yok. Allah rızası için saçlarımı bir düzene sokabilir misin?

Berber, elindeki usturayı bıraktı. Hiç te reddüt etmeden, ücretli müşterisini bekletti, yanındaki boş koltuğu gösterdi:

- Otur buraya, dedi.

Adam itiraz etti:

- Ben senden önce gelmiştim!

Berber başını kaldırdı ve öyle bir söz söyledi ki sanki dükkân değil, kalpler sarsıldı:

- Efendim, sizi ücret karşılığı tıraş ediyorum. Ama bu kardeşim Allah rızası için istedi. Allah için olan iş öne alınır. Çünkü Allah için yapılan işin bedelini kullar ne ödeyebilir ne de hesaplayabilir.

“Kırk yıl geçse de kokusu eksilmeyen tek iyilik; dünya menfaatıyla değil, sadece Yaratıcı’nın rızası ve samimiyet mayasıyla yapılan iyiliktir.”

Beni özenle tıraş etti. İş bitince cebime birkaç altın sıkıştırdı. Utandım, geri çevirmek istedim. Elimi tuttu ve dedi ki;

- Acil ihtiyaçlarını karşıla. İmkânım bu kadar. Hakkını helâl et.

Günler sonra, beklediğim para geldi. İçimde bir sevinçten çok, bir borç duygusu vardı. Hemen ona bir kese altın götürdüm. Keseye bile bakmadan geri itti.

- Asla alamam, dedi.

Sonra gözlerimin içine bakarak şunu ekledi:

- Ben sana söylemedim mi? Allah için yapılan işin bedelini kullar ödeyemez. Var git yoluna. Allah selâmet versin.

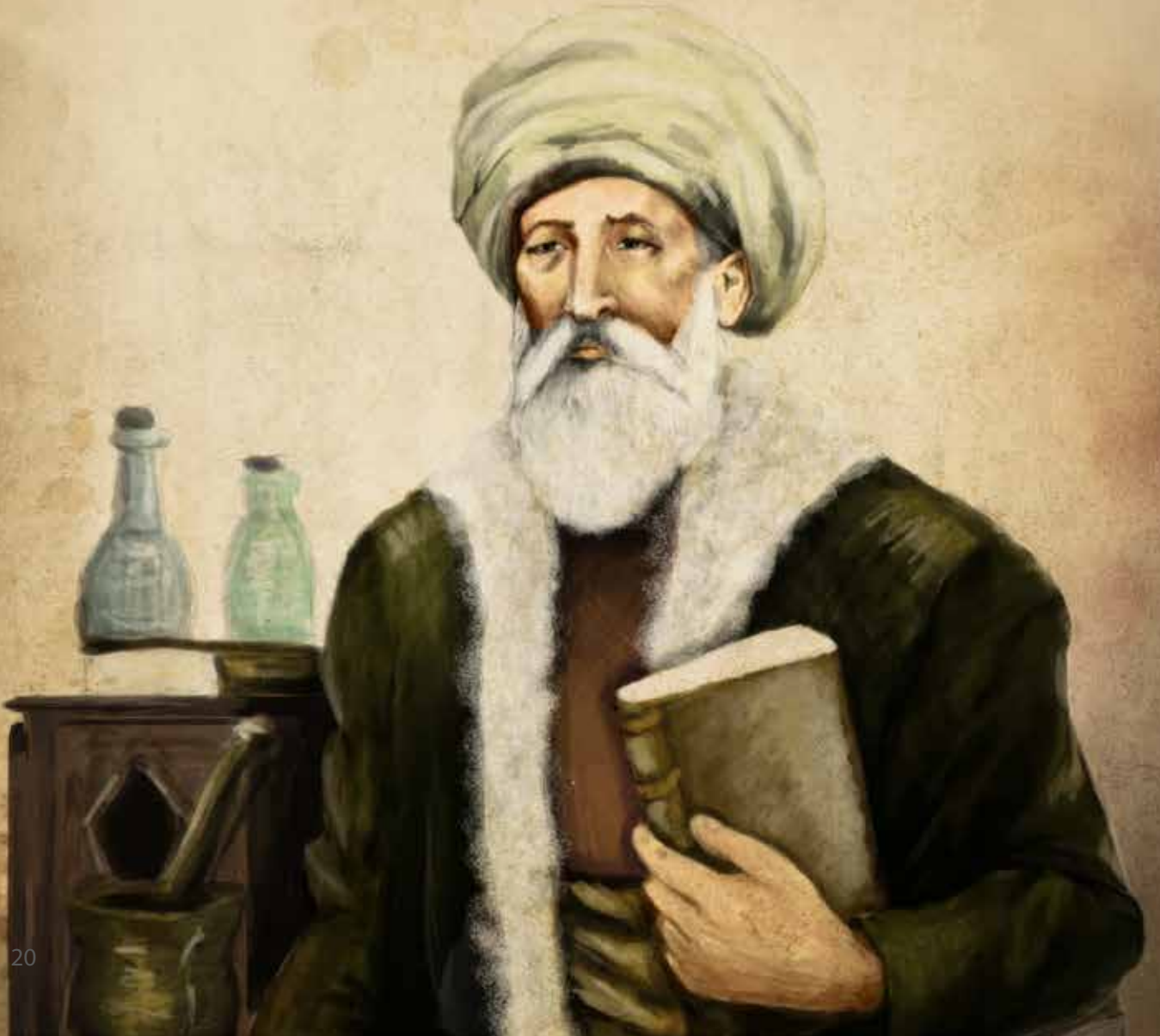
Helâlleştik, ayrıldık. Aradan kırk yıl geçti. Ama ben o berberi bir gün bile unutmadım. Her gün dualarımda adı vardır. Bazen gecenin sessizliğinde uyanır, sadece onun için dua ederim. Bir iyiliğin, bir ihlâsın, bir Allah rızasının insanda açtığı izi tarif etmeye kelimeler yetmez.”

Evet, Allah için yapılan hiçbir iş zayi olmaz. İnsanların “ücret” dediği dünyalık bedeller bir gün tükenir ama samimiyetle atılan bir imza, kırk yıl geçse de duaların içinde yaşamaya devam eder. Eğer bir kalbe iz bırakmak istiyorsak o elin tuttuğu şey altın değil, “rıza” olmalıdır. Unutmamalıyız ki kulu razı eden, aslında o kulun sahibini razı etmiştir ve bu bedeli dünyada hiçbir terazi tartamaz.

FETHİN MANEVÎ MİMARİ AKŞEMSEDDİN

► Emine Büşra YÜKSEL

“Bebeklikten üniversiteye kadar her adımı ebeveynleri tarafından hazırlanan çocuklar, Konfüçyüs’ün dediği gibi balık tutmayı öğrenmeden bir ömre mahkûm ediliyor.”

Akşemseddin namı ile bilinen Şemseddin Muhammed b. Hamza Miladî 1390 yılında Şam'da doğmuştur. Şeyh Şehabeddin es-Sühreverdî'nin torunlarından Şeyh Hamza'nın oğludur. Baba tarafından nesebi Hz. Ebû Bekir'e kadar dayanmaktadır. Yedi yaşında iken babası Anadolu'ya göç etmiş, o zamanlar Amasya'ya bağlı olan Kavak nahiyesine yerleşmiştir (1397). Küçük yaşta Kur'an-ı Kerim'i ezberleyerek hafız olduktan sonra din ilimlerini tahsil etmiş, ilimde kendisini geliştirmiş ve Osmancık medreselerinde müderris olarak göreve başlamıştır. Din ilimlerinin yanı sıra tıp ilmini de tahsil etmiştir. Babası ve dedesinin tasavvuf erbabı olması onu da bu yöne sevk etmiş, kendisine mürşit aramaya başlamıştır. Kendi çağında yaşayan birkaç şeyh ile görüştüktan sonra Ankara'da mukim Hacı Bayram Veli ile tanışmış ve O'na intisap etmiştir. Şeyhinin yanında bir süre manevî eğitim aldıktan sonra önce Beypazarı'na yerleşmiş, burada bir cami ve değirmen yaptırdıktan sonra Çorum'un İskilip ilçesine bağlı Evlik köyüne yerleşmiştir.

İskilip'in Evlik köyünde ahşaptan bir cami inşa ettirmiştir. Bu cami, orijinal hâliyle halen ibadete açıktır. Caminin kible tarafında dış kısmında, içeriden mihrabın hemen yanında bulunan kapıdan girilen bir kabin bulunmaktadır. Halk arasında burası deli dolabı olarak bilinmekte, Akşemseddin'in psikolojik hastaları buraya kapatılarak tedavi ettiği rivayet edilmektedir. Oğlu Muhammed Nuru'l-Hüda, burada doğmuş ve vefat etmiştir. Halen caminin yukarı kesiminde Akşemseddin ailesine ait olduğu bilinen kabirler bulunmaktadır. Köyde

“Çocuklarımıza yardım ettiğimizi sanırken, aslında onlardan düştükten sonra ayağa kalkma kabiliyetlerini ve hayatla mücadele etme azimlerini ellerinden mi alıyoruz?”

halen Akşemseddin'in manevî etkisinin olduğuna inanılmaktadır. Evlik köyüne ilk defa radyo getiren kişinin ve televizyonlar yaygınlaştıktan sonra köyde evine ilk defa televizyon kuran kişinin birkaç gün sonra öldüğü, bu sebeple köy halkının uzun yıllar evine radyo ve televizyon almaya korktuğu halen konuşulmaktadır.

Akşemseddin, İskilip'te 7 yıl kadar ikamet ettikten sonra Bolu'nun Göynük ilçesine yerleşmiş, burada da cami ve değirmen yaptırmış, çocuklarının ve müritlerinin eğitimi ile meşgul olmuştur. Burada iken hacca gitmiştir. Şeyhi Hacı Bayram Veli'nin vefatından sonra O'nun yerine irşat makamına oturmuştur (1430).

Hacı Bayram Veli'nin Fatih'in babası II Murad ile yakın münasebeti dolayısıyla Akşemseddin de padişah II. Murad ve oğlu şehzade Mehmet ile tanışmıştır. Edirne'ye Sultan Mehmet ile görüşmeye giden Akşemseddin, Kazasker Çandaroğlu'nu ve Fatih'in kızını tedavi etmiş, buna mukabil kendisine Beypazarı mevkiindeki pirinç tarlalar hibe edilmiştir. Akşemseddin, 1453 yılında İstanbul'un fethi için Edirne'den yola çıkan Sultan Mehmed'in ordusuna müritleri ile katılmış; gerek yolculuk esnasında ve gerekse savaşın kritik anlarında Sultan Mehmet ve komutanlarına verdiği moral ve motivasyonla, zaferin ve büyük fethin yakın olduğunu müjdeleyerek fethi katkı sağlamıştır. Fetihden sonra Ayasofya'da kılınan ilk cuma namazında hutbeyi Akşemseddin okumuş, Dört Halife Döneminden sonra İslam ordularının İstanbul'u ilk kuşatmasında şehit olan Ebû Eyyüp el-Ensari'nin kabrinin yerini keşfetmiştir. Akşemseddin, fetihden sonra bir süre irşat ve eğitim faaliyetlerine İstanbul'da devam etmiş, Fatih Sultan Mehmed'in padişahlığı bırakarak Akşemseddin'in müridi olmak istemesi üzerine "Evladım, sen devlet işleriyle meşgul ol; şayet derviş olursan devlet işlerini aksatabilirsin." demiş, buna rağmen Fatih derviş olmak için ısrar edince Akşemseddin Göynük'e geri dönmüştür.

Akşemseddin, ömrünün kalan kısmını Göynük'te geçirmiş, Fatih'in gönderdiği hediyeleri de kabul etmemiş, şehre sadece bir çeşme yaptırmasına razı olmuştur. Akşemseddin, 1459 yılında Göynük'te vefat etmiştir. Kabri halen burada ziyaretgâh konumundadır.

Akşemseddin, din ilimleri ve tasavvuf ilminin yanı sıra tıpta da meşhur olmuştur. İtalyan hekim Fracastor'dan yüz yıl önce ilk defa hastalıkların mikrop yoluyla bulaştığını Akşemseddin söylemiştir.

Akşemseddin'in 7 oğlu olmuş, bunlardan Hamdullah Hamdi nücum, şiir ve musikide döneminin ünlüleri arasında yer almıştır. Akşemseddin'in kurmuş olduğu Bayramiyye Tarikatı'nın Şemsiyye kolunu Göynük'te oğlu Fazlullah, Kayseri'de İbrahim Tennûrî, Ankara'da Hamza eş-Şamî, İskilip'te Şeyh Muslihiddin devam ettirmiştir. Şeyh Muslihiddin, Kanuni döneminin ve Osmanlı'nın en meşhur şeyhülislamlarından biri olan Ebu's-Suud Efendi'nin babasıdır.

Akşemseddin'in eserleri çoğunlukla Arapça ve tasavvufa dairdir. Risâletü'n-nuriyye adlı eserinde daha çok şeyhi Hacı Bayram Veli'yi anlatmaktadır. Def'u metainî's-sufiyye adlı eserinde, halk arasında yanlış anlaşılan Muhyiddin-i Arabî'nin fikirlerini tevil etmeye çalışmıştır. Makâmât-ı Evliya ve Risâle-i Zikrullah adlı eserlerinde de tasavvufun esaslarını ve yapılacak virdi anlatmaktadır.

Akşemseddin Hazretleri, ilmî ve manevi yönüyle döneminin insanını özellikle Fatih Sultan Mehmed'i, babası II. Murad'ı irşat eden, fethin gerçekleşmesine katkı sağlayan ve toplumun manevi dokusunu güçlendirmeye çalışan önemli bir şahsiyettir.

AYASOFYA

Ezanlar okunurken nur yağar semavattan,
Namaza çağrı vardır Mabet-i Payitahttan.

Bu İlahi nidayı, huzur buldu duyanlar,
Dinleyecek bu sesi türbesinde Sultanlar.

Şahitti Ayasofya o gün şanlı zafere,
Türk; adalet götürdü ulaştığı her yere.

Fatih'in eli değdi kakmalı minberine,
Başka bir Ayasofya koyamazdık yerine.

Beş yüz seneden beri çağrıda müezzinler,
Huşuda Ayasofya Sultan Ahmet'i dinler.

Dört yanı ince nakış, taşları has mermerden,
Fatih'in armağanı izi vardı derinden.

Gün geceyi kovarken, bir devri aratmakta,
Devasa kubbeleri heyecan yaratmakta.

Dünyanın gözbebeği Payitahtın bağrında,
Sultan Fatih'ten beri Allah vardı çağrında.

İstanbul'un sembolü sen ki camii kebir,
Padişah Sultan Mehmet, sende getirdi tekbir.

Kutlu şehrin özgesi böyle güzel bir mabet,
Mabedin kucağında Allah'adır ibadet.

Tam kırk beş yıl önceydi seni ilk ziyaretim,
Vaslını cami kıldı Fatih Sultan devletlim.

Figürler nakış nakış gözlerde renk cümbüşü,
Mabet-i Ayasofya her Müslüman'ın düşü.

Rabia BARIŞ

DERVİŞ VE ÖLÜM

▶ Sait ÖZER

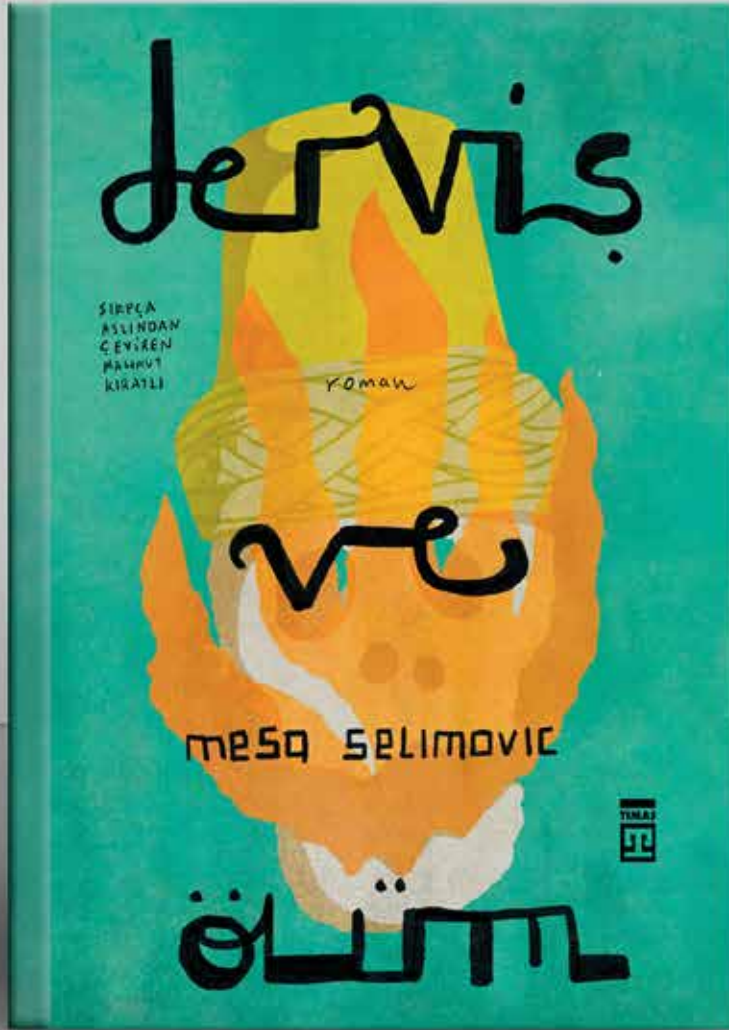
Kitabın Adı: Derviş ve Ölüm

Yazar: Meşa Selimoviç Çeviren: Mahmut Kıratlı

Yayınevi: Timaş Yayınları Yayın Yeri ve Yılı: İstanbul/2024

Sayfa Sayısı: 453 Yaş Aralığı: +14

İşlenen Konular: Suç, ceza, adalet, din, otorite, insanın ruh dünyası...

Meşa Selimoviç (d. 1910-ö. 1982) Bosnalı yazar. Derviş ve Ölüm'ün dışında Sis ve Ay, Kale, Onuru Kırılan Adam, Ada, Hayatta Yolculuk gibi daha pek çok eserin sahibi.

Derviş ve Ölüm, 1966 yılında yayımlanmış. Eserin yazılma sebebini, romanın başındaki "Derviş ve Ölüm'ü neden yazdım, nasıl yazdım?" kısmından öğreniyoruz. 1944 yılında Yugoslavya Kurtuluş Ordusunda subay olan ağabeyi Şevki Selimoviç, III. Kolordu Askerî Mahkemesi kararıyla kurşuna dizilir. II. Dünya Savaşı yıllarında gerçekleşen bu olayda Meşa Selimoviç ve ailesi Yugoslav partizanların lideri Tito ve devrim taraftarı olmalarına rağmen devrimin kurbanları olmuşlardır. Ağabeyinin ölüm haberini alan Meşa Selimoviç tarif edilemez bir üzüntü yaşar ve derin buhranlar geçirir. Günlerce aç, susuz ve uykusuz kalır. 1944'ten 1962'ye kadar yaşanan sıkıntılar ve gelgitlerde Selimoviç, sığınacak liman olarak yine kalemini yani edebiyatı bulur. 1962'de yitirdiği ağabeyinin konusuna tekrar döner, o zaman kadar biriktirdiği malzemelerini derleyip toplarlar. Bu şekilde Derviş ve Ölüm kaleme alınır.

Romanın kahramanı Ahmet Nureddin Mevlevî şeyhi. Kırk yaşında. Kırk yaşında olmak ona göre kötü zira yaşı hayata dair yapılabileceklerin arzulanması için genç ama arzulanmayanların gerçekleştirilebilmesi için ise yaşlı bir dönem. Yaşadığı tekke kasabanın dışında karanlık, dar bir geçidi andıran boğazdadır. Ali Ağa Caniç adında bir zengin dervişlere mekân, yoksullara sığınak olsun diye dedelerinin harem dairesi olan bu evi tarikata hediye etmiştir. Ali Ağa Caniç aynı zamanda Ahmet Nurettin'in kardeşi Harun'un tutuklanma emrini veren Kadı Aynî'nin kayınpederidir. Romanın Ahmet Nureddin ile doğrudan ilgileri olan kahramanları Hasan, Hafız Muhammed, Molla Yusuf, Kara Zaim

ve İshak'tır. Bunların yanı sıra Ahmet Nurettin'in babası, kaymakam, Hacı Sinaneddin, Hasan'ın kız kardeşi, Emin Boşnak'ın oğlu da romanın diğer kahramanlarıdır. Roman da bunların hayatları, Ahmet Nurettin ile yollarının nasıl kesiştiği ayrıntılarıyla anlatılır.

Ahmet Nureddin hapsedilen kardeşini (daha sonra öldürülecek) kurtarmak için çabalar. Ancak onun bu çarpınışları ve dilekçeleriyle hak arama mücadelesi birtakım yerleri rahatsız eder. Otorite Ahmet Nureddin'i cezalandıracaktır. Onun kardeşini kurtarması yönünde en büyük destekçisi Ali Ağa Caniç'in oğlu Hasan'dır. Hasan, ablasının babasına ait mirastan vazgeçmesini dahi Harun'un hapisten çıkması için kabul etmiş ancak Ahmet Nureddin Hasan'ın bu teklifini geri çevirmiştir. Kentte yaşananlar, haksız vergiler, adaletsizlikler, tutuklamalar halkı sokağa döker. Çıkan çatışmaların ardından sular bir nebze durulur. Ahmet Nureddin kentin ileri gelenlerince kadı tayin edilir. Yalnızca jurnallerin ardı arkası kesilmez. Ahmet Nureddin birtakım haksız isnatlarla valiye şikâyet edilir. Otorite yine karşısındadır, bu kez onu öldürme kararıyla. Artık kesin öldürüleceği haberini alan Ahmet Nureddin tekkeye gelir. Burada, evleneceği ancak savaş nedeniyle evlenemediği kadının oğluyla karşılaşır. On dokuz yaşında olan bu genç, annesi tarafından, yardım eder düşüncesiyle Ahmet Nureddin'in yanına gönderilmiştir. Romanın son bölümünde Ahmet Nurettin bu çocuk ile geçmişe döner. Çocuğu Hafız Muhammed'e emanet eder. Pencerenin kenarına gider. Horoz sesleri gelmektedir dışarıdan.

Derviş ve Ölüm bir şeyhin duygularının, çaresizliklerinin, durmadan çarpınışlarının öne çıktığı; entrikaların, savruluşların, çözümlenme ve çözümlenemelerin yoğun bir şekilde işlendiği etkileyici bir eser.

GÖNÜL GÖNÜL AYIK OL

▶ Raziye SAĞLAM

“Osman Hulûsi Efendi'nin dizeleriyle 'ayık olmaya' davet edilen gönül; hem nefsin tuzaklarından korunmanın hem de evlatlarımızı modern dünyanın dijital kuşatmalarından kurtarmanın yegâne anahtarıdır.”

Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Hazretleri'nin şiirlerini okurken, yukarıdaki dörtlükte olduğu gibi, sadece bir şiir okumuyor insan. Bu dizeler bize aynı zamanda kâh ayetlerle kâh hadislerle "olma"nın yollarını gösterir. Aşağıdaki dizeler buna en güzel örneklerden biridir.

Bil özün fikrete dal

Bir özge hayrete dal

Derya-yı vahdete dal

Gönül gönül ayık ol, der.

Araf Suresi 172. ayette "Elestü bi rabbiküm/Ben sizin Rabb'iniz değil miyim?" diye sorduğunda "Evet, sen bizim Rabb'imizsin." diye cevap verdik. Böylece özümüzde Allah inancını taşıyarak, Allah'ın emir ve yasaklarına uymaya söz vermiş olarak dünyaya geldik. Hulûsi Efendi Hazretleri, yukarıdaki dizelerde olduğu gibi, başka birçok şiirinde buna dikkat çekerek özümüze uygun hareket etmeyi öğütlüyor bize.

Ayık olmak, kalbi diri ve uyanık tutmak şeytanın ve şeytandan da daha eşedd olan nefsin tuzaklarına düşmekten korur bizi. Nitekim Allah Azîmüştân Hazretleri Yasin Suresi 70. ayette;

"(Aklen ve fikren) diri olanları uyarması ve kâfirler hakkındaki o sözün (azabın) gerçekleşmesi için Kur'an-ı indirdik." buyururken de buna işaret eder. Akli diri olan, sağlıklı düşünebilen insanlar fikredecek ki hataya düşmekten korusun kendini. Burada kendini korumak derken, aslında eksik söylemiş oluyoruz. Çünkü çocuk sahibi olanların hem kendini hem de çocuğunu korumak adına daha da uyanık olması lazım. Çocuğun eline

"Kur'an-ı Kerim'in 'diri olanları uyarması' düsturuyla şekillenen bu rehberlik, ebeveynlere kendi hayatlarını Allah rızasına göre tanzim etmelerinin, gelecek nesillerin ruh sağlığı üzerindeki hayati önemini hatırlatıyor."

verilen tablet ve telefonlarla çocuğun nasıl bir tehlike içinde olduğunu bilmek, yabancı menşeli kanallardan çocuk filmleri adı altında izlenen yapımlarda olmasını istemediğimiz bütün kötülüklerin subliminal mesajlarla çocukları nasıl zehirlediğini anlamak için de uyanık olup etkili tedbirler almak çok önemlidir. Günümüz dünyasında yaşanan tüm kötülüklerin daha çok çocuklar etrafında döndüğü âşikâr iken bizim başka türlü davranma lüksümüz de yoktur.

Aklı diri tutmak, kalbin de masivadan uzaklaşmasını sağlar. Dünyaya geliş sebebimizin ancak Allah'a kulluk etmek olduğunu düşünürsek bizi bundan alıkoyacak her şeyden kendimizi uzak tutmak, başta kalp olmak üzere, tüm azalarımızla Allah'ı zikretmek gibi bir nimete kavuşmanın yolunu açar bize. Ebeveyn olarak bizim her hâlimiz yetiştirdiğimiz çocuklara da yansıdığına göre; hayatımızı ona göre şekillendirmemiz ve Osman Hulûsi Efendi Hazretleri'nin aşağıdaki dizelerde anlattığı gibi bir hâl içinde olmamız hayati önem taşıyor.

Maye-i zat ilesin

Gör ne sıfat ilesin

Ab-ı hayat ilesin

Gönül gönül ayık ol

ÇOCUKLARIN HAYATINA MÜDAHALE NE GETİRİR NE GÖTÜRÜR?

▶ M. Emin KARABACAK

“Bebeklikten üniversiteye kadar her adımı ebeveynleri tarafından hazırlanan çocuklar, Konfüçyüs’ün dediği gibi balık tutmayı öğrenmeden bir ömre mahkûm ediliyor.”

Gıdaların genetiğiyle mi oynandı yoksa yeni neslin genetiğiyle mi oynandı bilmem ama anne babaların çocuk eğitiminin genetiğiyle oynadığını düşünüyorum.

Eskiden çocuklarını doğal yollarla (anne sütü, ev yapımı yoğurdu, tereyağı...) beslemeye çalışan anne babalar, günümüzde ise hazır gıdalarla (hazır mama, hazır çorba, hazır yoğurt, çikolata, cips, kola...) beslemeye çalışmaktadırlar.

Her şeyi hazır olan bu çocukların doğumları da hazır olacaktır. Doktor tarafından anne adayına ağır kaldırmayacaksın deniyor, o da bunu en küçük bir işi yapmayacak diye algılıyor ve her şeyi ayağına bekliyor. Sonuçta anne adayı hareketsiz kalınca ister istemez doğum da zor olacaktır. Doğumun zorluğundan korkan anne adayı, normal doğum yerine farklı bir seçeneği düşünecektir.

Anne ile çocuk arasındaki duygusal bağları güçlendirecek normal doğum yerine, bugün birçok anne tarafından sıkıntısız olmasından dolayı sezaryen tercih edilmektedir. Oysa normal doğumun hem anne hem de çocuk için birçok faydası olduğu doktorlar tarafından ifade edilmektedir.

Normal doğum yerine sezaryenle hiçbir emek harcamadan dünyaya gelen çocukların beslenmeleri de anneyi emerek (ekmek için mücadele) değil de biberonla (hazır mama) yapınca fiziksel gelişimlerinin yanı sıra kişilik gelişimleri açısından da bazı sıkıntılar beraberinde gelecektir.

Evet, birçok anne değişik mazeretler adı altında bebeğini emme davranışından mahrum bırakmaktadır. Anne ile çocuk arasındaki sevgi bağlarını güçlendirecek anne sütü yerine, çocuk daha doğar doğmaz biberon ve yalancı emzikle tanıştırılıyor.

“Çocuklarımıza yardım ettiğimizi sanırken, aslında onlardan düştükten sonra ayağa kalkma becerilerini ve hayatla mücadele etme azimlerini ellerinden mi alıyoruz?”

Çocuğu hazırcılığa alıştırmak biberonla başlıyor. Çünkü çocuk biberonla beslenirken emek harcamıyor. Biberonla beslenmek eskilerin tabiriyle; “Armut piş, ağzıma düş!” oluyor.

Anneyi emmek; başlangıçta çocuklar için çok zordur ve emek gerektirir. Oysa emmek bebeklerin birçok duygusal ihtiyacını (bedensel temasa bağlı olarak sevgi bağı oluşturma) karşılamaktadır. Zekâ gelişimlerinin yanı sıra çene kaslarının gelişmesi, damak yapısının düzgün olması, diş ve gaz çıkarma gibi birçok faydası vardır. Anneyi emmenin birçok sıhhi ve ruhsal faydası olmasının yanı sıra çocuk emme davranışıyla ekmek için hayatla mücadeleyi öğrenmektedir.

Hayatı öğrenmeyi ve hayatla mücadele etmeyi birçok çocuk, biberon yüzünden öğrenememektedir. Hazırcılığa alıştırmaya sadece biberonla beslenmekle de kalmıyor. Birçok çocuk bebeklikten çıkıp kocaman olmalarına rağmen yemeğini kendisi yemiyor ya da yiyemiyor. Karnını iyice doyuramaz ya da üst başını kirletir diye eline kaşık verilmeyen bu çocuklar, dökmeden yemesini de öğrenemeyeceklerdir. Bu yüzden çocuğun ekmek için hayatla mücadeleyi öğrenmesinin önüne bir kez daha geçilmiş olacaktır. Kendi yemeğini yiyemeyen, üstünü giyemeyen, okul çantasını anne babasına hazırlatıp taşıtan çocukların hallerini gördükçe bir eğitimci olarak bu çocuklara üzülmekten kendimi de şanslı hissediyorum.

Köyde büyüyenler bilir. Bağ bahçe zamanında genelde herkes bağ bahçeye gittiğinden evde kimse olmazdı. Bizler de okul zamanında öğle arasında yemek için eve geldiğimizde yemeğimizi kendimiz hazırlardık. Ocağımız, günümüzdeki ocaklar gibi otomatik değildi. Ocağı çakmakla yakar, çayı ocağa koyardık. Çayla birlikte sofraya koyduğumuz zeytin, peynir, yoğurt ve kümeden getirip yağda pişirdiğimiz yumurtaları da yer, okula tekrar dönerdik.

İkinci vakti okuldan eve geldiğimizde rahmetli anneme nazlanmak adına acıktığımızı söylediğimizde; “Oğlum, ben mutfağı sırtımda bahçeye götürmedim ki. Canın ne çektiyse alıp yeseydin.” diyerek mutfağı bana bırakan annem, bugünün annelerine sanki bir mesaj yollar gibiydi.

Çocukların mutfağına girmesini mutfağı karıştırmak olarak algılayan günümüzün titiz anneleri, çocukları bırakın mutfakta bir şey hazırlamalarına müsaade etmek, sen git dersine çalış diyerek mutfağına sokmamaktadırlar. Bugün üniversite okuyan birçok kız öğrenci yemek yapmasını, lise öğrencisi de çay yapmasını bilmemektedir. Erkek çocuklarının da kız çocuklarından kalır tarafı yok. Birçok erkek çocuğu her şeyi otomatik olan ocağı kullanmasını dahi bilmemektedir.

Çocukları hazırcılığa alıştırmaya yürümeyi öğrenirken de devam ettik. Çocuklar doğru dürüst emekleme davranışını kazanmadan bu sefer de düşmeden yürümesini öğrenmeleri için yürüteçlere bindirdik.

Yürümesini yürüteçlerde öğrenen çocuklar, yolları düşse kalka yürümek yerine ya çocuk arabalarında ya da ana kucaklarında taşınmaktadırlar. Kendi başlarına yürümek isteyip elimizden tutmak istemeyen çocuklara da düşer diye her şeye rağmen izin ver-

medik. Başka bir ifadeyle düştükten sonra kalkma davranışını öğrenmemeleri için elimizden geleni fazlasıyla yaptık.

Bugün çocuklara, düştükten sonra kalkmasını öğretmiş olsaydık çocukların ne derslerini/sınavlarını ne de işlerini düşünür olurduk. Çocukları o kadar düşündük ki onların düşünmelerine bile gerek bırakmadık. Bir zamanlar Metin Akpınar'ın oynadığı bir aşu reklâmı vardı: “...Bu çocuk niye hastalandı, anlamadım gitti... Canı acımasın diye onun aşısını dahi kendime yaptırdığım halde...”

Çocukları o kadar düşündük ki dün tek başına yürüyemez diye yürümesine yardım ettiğimiz çocuğun bugün de tek başına yiyemez diye yemek yemesine yardım ediyoruz. Okulda ödevlerine, lise ve üniversitede tercihlerine, sonra iş bulmasına ve evlenmesine, en sonunda da boşanmasına yardım ediyoruz.

Sonuç olarak; yardım etmek niyetiyle yaptığımız birçok hareketle çocuklara kötülük yapıyoruz. Sonrasında da kendi ayakları üzerinde duramayıp kendi kararlarını veremeyen çocuklara “Kocaman oldun, hâlâ bensiz bir iş yapamıyorsun!” sitemini yapıyoruz. Bu sitemi yapmamak için de çocuklarımıza hazırcılığı değil kendi ayakları üzerinde durmasını öğretmeliyiz. Başka bir ifade ile Konfüçyüs'ün: “Yoksul bir gence gerçekten yardım etmek istiyorsanız ona balık tutup vermeyin, balık tutmasını öğretin. Balık vererek bir öğün, balık tutmasını öğreterek bir ömür boyu karnını doyurabilirsiniz.” dediği çocuklarımızı da bu doğrultuda yetiştirmeliyiz.

EBÛ RÂFİ (R.A.)

🎧 N. Nida DURAN

Hz. Ebû Râfi (r.a.), Mısırlı bir köleydi. Bir savaşta esir düşmüş, Mekke'ye getirilmişti. Peygamberimiz'in amcası Hz. Abbas, onu hizmetine aldı. Hz. Ebû Râfi, Hz. Abbas'ın (r.a.) işlerini görüyordu. Kureyş kabilesi içinde bulunduğundan, bazen mühim işler için gönderildiği de olurdu. Çünkü zeki bir insandı. İstenileni en güzel şekilde yerine getirirdi.

Kureyşliler, Ebû Râfi'yi bir mesele için Peygamberimiz'e gönderdiler. Ebû Râfi için sıradan bir hizmet olmakla beraber, ruh dünyasında inkılaplar meydana getirecek bir hadiseye de vesile olacaktı. Kendisi şöyle anlatır: "Rasûlullah'ı görür görmez oracıkta kalbime İslâm'ın nuru damladı. Kendimi tutamadım, 'Tekrar o müşriklerin yanına dönmek istemiyorum, yâ Rasûlallah!' dedim. Rasûlullah razı olmadı: 'Ben ahde vefasızlık göstere-mem, sözümü yerine getiririm. Senin kalbine şu anda İslâm doğmuş olsa da seni gönderen kimselerin yanına dön.' buyurdu."

Peygamberimiz ona bir elçi gözüyle bakıyordu. Bunun için yanında kalmasını istemedi. Hz. Ebû Râfi iman etti fakat inancını gizledi. Uzun müddet böyle devam etti.

Hicret'ten sonra Mekke'de kalan Müslümanlar arasında Hz. Ebû Râfi de vardı. Bedir Savaşı cereyan ettiği sırada Mekke'de idi. Azılı müşriklerden Ebû Leheb, Bedir Savaşı'na katılmamış, yerine bir başkasını göndermişti. Savaş bitmiş, zafer Müslümanların olmuştu. Kâbe'nin civarında toplanan Mekkeliler merak içinde bekliyorlardı. Ebû Süf-

yân'ın döndüğünü görünce Ebû Leheb ona yaklaşarak savaşın nasıl geçtiğini sordu. Ebû Süfyân anlatmaya başladı: "Savaşta birçok adamımızı yakaladılar, öldürdüler ve esir ettiler. Savaş esnasında yerle gök arasından, kır atlara binmiş ak benizli bir alay süvari göründü. Onlara karşı koymak mümkün değildi. Hiçbirimizi ayakta bırakmadılar."

O sırada Ebû Râfi, zezem kuyusunun kenarında oturuyordu. Anlatılanları duyunca dayanamadı "Onlar, vallahi meleklerdir!" dedi. Bunu duyan Ebû Leheb çılgına döndü. Ebû Râfi'ye tokat atarak yere yıktı. Hz. Abbas'ın hanımı Ümmü Fadl da kölesinin dövüldüğünü görünce yerden bir çadır direği aldı, Ebû Leheb'in başına indirdi. Kafası kırılan Ebû Leheb oradan zelil bir vaziyette ayrıldı. Bir hafta geçmeden de kahrından öldü.

Hz. Ebû Râfi, Bedir Savaşı'ndan sonra Medine'ye hicret etti. O sırada Müslüman olan Hz. Abbas, Hz. Ebû Râfi'yi Peygamberimiz'in hizmetine verdi. Hz. Ebû Râfi, yıllardır özlediğine kavuşmuştu. Peygamberimiz de Ebû Râfi'yi hürriyetine kavuşturdu. Azat olunca Rasûlullah'tan ayrılmak istemedi, hayatı boyunca Peygamberimiz'e hizmette bulundu.

Nitekim Peygamberimiz Ebû Râfi'yi azatlı cariyelelerden Hz. Selma'yla evlendirerek bir aile yuvasına kavuşturdu. Hz. Ebû Râfi, Peygamberimiz'den 68 hadis rivayet etmiştir. Hz. Ebû Râfi, Hz. Ali'nin hilafetinin ilk günlerinde vefat etti.

SARAYIN KALBİNDEKİ TAŞ: KAŞIKÇI ELMASI

▶ Gülşen CANPOLAT

“Kaşıkçı Elması'nın efsanevi hikâyesi bize hatırlatıyor ki; en büyük kayıp bir mücevheri elden kaçırmak değil, yanı başımızdaki güzelliğin kadrini bilememektir.”

İstanbul'un kalbinde, yüzyılların canlı şahidi Topkapı Sarayı ne çok yaşanmışlık barındırır sinesinde... Ne çok hikâyeye ev sahipliği yapmıştır. Kaşıkçı elması da o hikâyelerin belki de en ihtişamlısıdır.

Onun hikâyesi kimi zaman sarayın kalın taş duvarlarına çarpa çarpa anlatılmış, kimi zaman da söze hacet bırakmadan göz kamaştıran bir ışık demeti oluvermiştir. Sadeliğin zarafet ve asalet olduğunun en güzel ispatı olan o meşhur taş... Kaşıkçı elması.

Bugün Topkapı Sarayı'nda sergilenen bu elmanın bir zamanlar bir balıkçının elinden geçtiği söylenir. Rivayete göre balıkçı, kıyıda bulduğu parlak taşı sıradan bir cam parçası zanneder. Üzerinde durmaz. Onu alır, götürür ve birkaç tahta kaşık karşılığında bir kaşıkçıya verir. İşte bu yüzden adı "Kaşıkçı" kalır.

Hikâyenin bundan sonrası tanıdık aslında... Taş el değiştirir, fark edilir, değer kazanır. Ve günün birinde sarayın en kıymetli parçalarından biri olur. Ama insanın akli o ilk âna takılı kalıyor: Bir şeyin değerini fark edemeyip elimizden kaçan o anlara...

Çocukluğumda babamdan defalarca dinledim bu hikâyeyi. Sonunda hep şöyle söylerdi:

"Ehline denk gelmeyen her şey ziyan olur; can da inci mercan da..."

Ehline denk gelememek de vardı ihtimaller arasında. Neyse ki öyle olmamış; sarayın gözdesi olmuş, camekânın ardında göze de gönle de ziyafet sunmuş.

Bu hikâyenin kesinliği tartışılır. Belki gerçekten böyle oldu belki de zaman içinde an-

"Bir balıkçının avucundaki sıradan bir taşın, sarayın en kıymetli hazinesine dönüşme serüveni; aslında insanın elindeki değeri fark etme imtihanıdır."

latırla anlatıla bu hâli aldı. Ama değişmeyen bir şey var: insanın değerle kurduğu ilişki.

Nasıl olur da bir insan, elinde tuttuğu değeri fark edemez?

Nasıl olur da bir hayat, bir anlık tercih ile bambaşka bir yola savrulur?

Belki de bu, insanoğlunun en bilindik yönü...

Kaşıkçı elması, bu soruların cevabını mağrur ışıltısıyla verir.

Bugün o elmasa bakan çoğu kişinin gördüğü; kaçırılmış bir fırsat, fark edilememiş bir değer ya da kaderin ince bir dokunuşudur.

Ve belki de bu yüzden kaşıkçı elmasının en gerçek hikâyesi şudur:

İnsan, bazen yanı başındakini hatta avucunun içindekini dahi göremez.

DİVÂN-I HULÛSİ MOBİL UYGULAMASI YAYINLANDI!

20.Yüzyıl Mutasavvıf Dîvân Şâiri
Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi'nin
Dîvân-ı Hulûsî-i Dârendevî adlı eseri
Mobil Uygulamaya Aktarıldı!

- Oku - İncele - Dinle
- Fihrist - Arama
- Sözlük - Kelimeler
- Dîvân Radyo
- Dîvândan Görseller

Android ve IOS
Platformlarından
Ücretsiz
İndirebilirsiniz.

ANDROID & IOS İNDİR

ES-SEYYİD OSMAN
HULÛSİ EFENDİ VAKFI

El-Bedî:

Eşyayı Önceden Geçmiş Bir Örneği Olmadan İcâd ve İnşâ Eden

İş yapmak, ilk olmak, örneği ve benzeri bulunmayan bir sanatı meydana getirmek gibi anlamlara gelen, eşsiz ve benzersiz anlamındaki ibdâ, Allah hakkında kullanıldığı zaman, bir şeyi âletsiz, zamansız ve mekânsız icâd anlamına gelir ki bedî sözcüğü ibdâ eden kişi demektir. Nitekim sıfat olan "Bedî" hakkında Kur'ân'da şöyle bahsedilir: "(O) gökleri ve yeri yoktan var edendir. O'nun nasıl çocuğu olabilirdi ki? Kendisinin bir eşi yoktur, her şeyi O yaratmıştır ve O her şeyi bilendir.", "(O) göklerin ve yerin yaratıcısıdır. Bir şeyi murat etti mi, ona sadece 'Ol!' der, o da hemen olurur."

Herhangi bir varlığı ilk defa yaratan Allah, o varlık için ikinci hayatı daha kolay yaratmaya güç yetirir: "Allah ilkin mahlûkunu yaratır, (ölümden) sonra da bunu (yaratmayı) tekrarlar. Sonunda hep O'na döndürüleceksiniz." Açıkça bu âyette, ikinci yaratılışın Allah'a daha kolay geldiğinden ve yüce sıfatları arasında "ibdâ" vasfından bahsedilmektedir. Allah ezeli ve ebedî olarak Bedî'dir, ezeli ve ebedî olarak benzersizdir. O'nun için bir "O'ndan önce oluş" yoktur. Her varlık, O'ndan sonradır; O'nun yaratmasıyla meydana gelmiştir. O'nun yarattığı ise, O'nun misli asla olamaz.

Mü'minde bu bilgi, nitelik açısından imanın derinleşmesine sebep olacaktır.

Bu, aynı zamanda, Allah'ı takdîr etmenin de bir neticesidir.

Bir şeyi ön madde ve süre söz konusu olmaksızın yaratmak, ibdâ'dır. İnsan, halk âlemine ait bir varlıktır; ehl-i sünnet kelimcilerinin iddia ettiği gibi, insan gerçek anlamda ibdâ' kudretine sahip değildir. Mutlak bedî ve mübdi' Allah'tır.

Ancak, ibdâ kudreti, bir ölçüde de olsa, insanın doğasına Allah tarafından yerleştirilmiştir. Bu noktada, her insan Allah'ın el-Bedî ism-i şerîfinden bir hisse almalıdır. Bundan dolayı, İslâm bilginleri el-Bedî ismini bütün unsurlarıyla felsefî mânâda âlemi yaratan ve benzeri bulunmayan Allah'ın isimlerinden biri olarak kabul edip bu ismin insana nitelik olarak verilebileceği konusunda görüş birliğine varmışlardır. Allah'ın en güzel isimleri arasında yer alan el-Bedî, mutlak anlamda yoktan yaratmak değil de şekilsiz olarak mevcut olan maddeye şekil verip örneği bulunmayan eserler ortaya koymak anlamındadır. Bu açıdan ilim, fazilet, sanat ve meslekte çağdaşları arasında sivrilen, yenilikler meydana

getiren kişiler için bedî lakabının mecâzi olarak kullanılmasında itikâdi bağlamda hiçbir sakıncanın olmaması gerekir. Dolayısıyla sanatsal faaliyetler neticede insanın düşünce, beceri ve iş

bütünlüğünün oluşumuna dayalı bir birlikteliğin sonucu olarak ortaya çıkan bir çabanın mahsulü olduğuna göre, o hâlde insanın da bir ibdâ niteliğine sahip olduğundan söz edilebilir.

Tarihin Kucağında

Al bayrak dalgaları
Şu gönül burçlarımda,
Çiçek açar yarınlar
Benim avuçlarımda.

Çınarca kök salarım
Şanlı yurt ocağında,
Geleceği dokurum
Tarihin kucağında.

Tarih dedenin zafer
Ninnisiyle uyurum,
Yeni fetihler için
Düş kurarken büyürüm...

Bestami YAZGAN